RESIDENCE SUPERIEURE AU TONKIN

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

DEPOT LEGAL INDOCHINE N° 1617

NAM 11 OCTOBRE 1923

HANOI

	Hà-nội (kể cả tiền gửi báo đến tận nhà)	Người đọc báo	Nhà in và Tòa báo	Mua báo tại Tòa báo hoặc tại các đại-lý	Mua báo tại Phủ-lý, Nam-định, Thái-bình, Hải-phòng	Hàng quốc
Một năm	$ 5.00	6 $ 80	6 $ 50	6 $ 80	6 $ 80	12 $ 00
Các tháng	»	3 . 00	3 . 00	3 . 00	3 . 00	»
Sáu tháng	3 . 00	3 . 50	3 . 20	3 . 20	3 . 30	6 . 00
Ba tháng	1 . 50	1 . 75	1 . 60	1 . 60	1 . 65	3 . 00
Một tháng	0 . 50	0 . 60	0 . 55	0 . 55	0 . 60	1 . 00

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur. 61-63, Rue du Coton. Hanoi

Fondateur : M. NGUYỄN-VĂN-VINH
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VINH
Rédacteur en chef : TRẦN-HUY-LIỆU
Administrateur-gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Adresse télégraphique : TRUNGBACTANVAN HANOI
TÉLÉPHONE N° 180

ANNONCES

Décomptées à raison de 3 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m 065 de large.

Une seule insertion. . . . 0 $ 30 le c/m
Par contrat annuel — Par centimètre et par insertion. . . . . 0 $ 18 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . . 2 $ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1 $ 50 le c/m

4e page

On traite à forfait pour les contrats importants.

TẾ VĂN-MIẾU

Mỗi năm đến tháng hai và tháng tám An-nam, ở Văn-miếu lộ có quốc-tế, tục gọi là tế đinh, nghĩa là chọn ngày đinh trong tháng mà tế ; ngày chủ-nhật mới rồi là ngày 7 Octobre, quan tỉnh Hà-đông lại chiếu lệ làm lễ quốc-tế ở Văn-miếu, quí-quan cũng có đến xem lễ nhiều.

Lạ lòng thay và vui vẻ thay ! ở giữa thành-phố Hanoi là nơi trung tâm-điểm về việc phong tục cải-lương, mà còn trở đậu nguy nga, y quan túc-mục, khiến những người xem, trông đâu như mình còn ở giữa thế-kỷ 19, trong một xứ còn dương là thi thụy lễ nâu sử sôi kinh, mà sánh ra cái mối cảm-tình đối với cái lễ-giáo lưu truyền mấy nghìn năm.

Từ khi cái Hán truyền bá vào nước Nam ta, người ta mới biết trọng nho-phong, sùng nho-giáo, nho học một ngày một thịnh mà nước ta mới thành ra một nước văn-hiến ở cõi Á đông này. Các vua đời trước muốn tỏ lòng tôn sùng nho học, để làm gương cho quốc-dân, mà gây nên phong-hóa cho xã-hội, vì thế mới đặt ra cái lễ tế văn-miếu này.

Văn miếu Hanoi lập ra từ đời nhà Lý, trải nhà Trần, nhà Lê, vẫn là một nơi để sùng tự tiên-thánh tiên-hiền và các bậc tiên triết nước ta có công về nho-học, ở một bên là trường Quốc-tử giám để giáo-dục anh tài. Bản triều sau khi đại-định rồi, đóng kinh đô ở Phú-xuân (Huế). Văn-miếu và Quốc-tử-giám đã lập ra ở kinh đô ; nhưng vì Hà-nội là nơi kinh-đô cũ của nước Nam đã mấy đời, cho nên Văn-miếu cũ vẫn để y nguyên, mà hàng năm tỉnh-thần Hà-nội phải phụng mệnh tới tế.

Từ khi Chánh-phủ Bảo hộ đặt thủ-phủ Đông pháp ở Hà-nội, sửa sang nhà cửa, mở mang đường sá, những nơi địa-thế sáng khái, cảnh trí mỹ lệ, hoặc vì đặt thiết-lộ, hoặc vì mở công-viên, hoặc làm công trường, hoặc làm công-sở, không cứ là điền-sản của các tư-gia, hay là đền từ của các công-dân, cũng đều phải thu-mãi để làm cho đạt cái mục-đích kinh-doanh thành-phố Hà-nội cho xứng đáng là một nơi kinh-đô Bắc-kỳ. Thế mà ở trong thành-phố có mấy nơi địa thế rất là rộng rãi, phong-cảnh thật là xinh vui, như là đền Trấn-vũ, đền Ngọc-sơn và cái đền Văn-miếu này vẫn để y-nguyên như cũ, không hề động đến một viên ngói, lay đến một gốc cây. đó là Chánh-phủ vẫn có ý kính trọng các nơi ấy để làm những nơi di-tích qui báu của một dân-tộc ; mà ở Văn-miếu, thì không những là đền đài miếu vũ không hề động đến, mà lại cho phép quan tỉnh Hà-đông được tuân lệ mỗi năm hai lần sửa lễ quốc-tế ; đó là cái ý-kiến rất sâu. cái chánh-sách rất hay của Chánh-phủ Bảo hộ, không những là kính trọng cái tập-tục lưu truyền mà thôi, mà lại muốn giữ nền phong hóa cho nước Nam ta nữa.

Mười mấy năm nay Chánh-phủ Bảo-hộ xét cái thời thế đổi nay, theo cái chí nguyện dân ta, bỏ lối khoa cử cũ, mở đường giáo-dục mới, phải dùng chữ Tây để làm cái lợi-khí mà truyền-bá cái học thuyết Âu-tây sang cõi Viễn-đông này. Cứ theo cái tục kiến của ta, ai chẳng nói rằng chữ nho đã không học nữa, thì Văn miếu cũng không cần để, mà lệ quốc-tế cũng có lẽ tỉnh giảm đi. Thế mà Chánh-phủ Bảo hộ vẫn kính trọng cái nền phong hóa của nước Nam, mà ở giữa thủ phủ Đông-pháp, nhà cửa dương sá rất là qui thức bên Thái tây, vẫn còn một khu, cách thức cũ, qui mô xưa, mà mỗi năm ở đó lại được thấy mũ cao áo rộng, lại được nghe chánh ngọc chuông đồng, lễ nhạc mấy nghìn năm vẫn còn phảng-phất ở tai mắt người ta.

Ở nước Nam ta bây giờ dương buổi phong-trào đổi mới, học-thuật, tư-tưởng, chánh-trị, phong-tục, cái gì cũng đổi mới cả, nhưng những việc làm ăn, những cách sinh hoạt của mình ngày xưa mà còn quê mùa mộc mạc thì đổi mới là nên, chứ còn cái luân-thường lễ-giáo là cái tinh-thần nho-học, cái trật-tự của xã-hội mình nhờ đó mà vững bền, cái lịch sử của tổ tiên ta nhờ đó mà thành-lập, ngày ở trong một làng mình có lễ văn, có tinh-nghị, có tôn-ti thượng hạ cũng nhờ đó, ở trong một nhà mình còn được cha ra cha, con ra con, anh ra anh, em ra em, vợ ra vợ, chồng ra chồng cũng nhờ đó, thì ta nỡ nào lại coi tất cả là chỗi cùn rẻ rách mà bỏ khi cho đành, là không bỏ khi được cái tinh-thần nho-học thì dù có sao đời vật đổi đến thế nào đi nữa, cái Văn miếu này vẫn là một chỗ sùng bái đính kết chung của cả dân tộc đông phương như dân-tộc mình đây. Ta nên nghĩ rằng : nghề hay thức mới, đã có người dắt đường cho ta, ta phải ganh đua theo đuổi, chen bước lên đường văn-minh, để mưu sinh tồn ở lúc thế-giới cạnh tranh kịch liệt này ; còn đến thói cũ lễ xưa, đã sẵn nơi để xúc động mối cảm tình về nền văn-hóa trước, ta nên lo bảo tồn quốc-túy, để giữ lấy cái tinh-thần của một nước có mấy nghìn năm, đó chính là cái ý tứ sâu xa của Chánh-phủ Bảo-hộ, mà cũng là cái nghĩa-vụ trọng đại của nhân-dân Việt-Nam ta bây giờ.

H. T. B.

SÁCH MỚI XUẤT BẢN

ẤU-HỌC TOÁN-PHÁP

CỦA

NGUYỄN-NGỌC-QUẾN

soạn

Giá 0$30 một quyển

Tiền cước gửi recommandé 0$11

Bán tại Bản-quán và có gửi bán ở các hàng sách.

Âu-châu điện-tín

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 10 Octobre 1923

Việc nước Đức

Ngày hôm thứ hai, nghị-viện nước Đức đã phiếu-cử lòng tin cậy tòa Nội-các mới và ưng chuẩn cái chương-trình của ông Stresemann.

Những nghị viên về đảng Quốc-dân và về đảng Đại-đồng thì cầm phiếu phản đối.

Nghị-viện buổi chưa bàn đến những quyền của viên thế-tướng Stresemann xin nghị-viện cử cho nội.

Tại Duesseldorf 1.800 người lính cảnh-sát đã bị trục-xuất cảnh ngoại, 120 người bị cản trong việc đánh đập những người về đảng biệt-lập ở dải Rhénanie biểu-tình mới rồi thì phải tổng giam.

Các quan Pháp tịch biên 231.000 nghìn triệu marks ở E. monkel.

Các việc đại-biểu các phòng thương mại ở Essen đã thương-nghị với các quan Pháp về việc cho các công xưởng lại làm việc.

Von Kahr cấm in, bán và phát các báo của đảng Đại-đồng, ai trái lệnh thì phải phạt tiền và giam.

Các chủ-mỏ than trong hạt sông Rhur bản cho thợ thuyền làm việc mỗi ngày 8 giờ rưỡi.

Lénine vẫn còn sống

Ở Moscou có tin đồn rằng bệnh tình Lénine đã khỏi. Không khéo Lénine mất trí-khôn. Hiện nay cũng chưa nói được.

Số gang của nước Pháp xuất-sản

Trong năm 1921, số gang của nước Pháp xuất-sản mỗi tháng là 300.000 tấn. Đến năm 1922, mỗi tháng được 420.000 tấn. Đến tháng Février 1923, khi sau xảy ra việc trú binh trong hạt sông Rhur, được 6 305.000 tấn. Đến tháng Juin và tháng Juillet mỗi tháng được 447 000 tấn. Đến tháng Août được 486 000 tấn. Như vậy, thì việc người Đức để kháng trong hạt sông Rhur không hại gì đến việc xuất sản sang ở nước Pháp.

Nước Đức và nước Bỉ

Viên đại-lý nước Đức có báo cho M. Jaspar biết rằng chánh-phủ nước Đức sẵn lòng đồng lao cộng tác với nước Bỉ về sự khôi phục lại nền kinh-tế trong hạt sông Rhur, và nhất là sẵn lòng góp sức vật chất cho Đồng-minh. Viên ấy lại thay mặt chánh-phủ Berlin mà xin đặt một cuộc hội nghị có các đại biểu Pháp, Bỉ và Đức để giải quyết các điều tiêu-biết về việc lại làm việc. Quan Ngoại-giao bộ Thượng-thư nước Bỉ có nói rằng ông sẽ thương-nghị với chánh-phủ nước Pháp về việc ấy.

Tin Trung-hoa

Ngày 30 Septembre 1923

Liên-quân thắng trận

Liên-quân (quân đội về phái Tôn-Văn) thắng trận ở Tam-đa-châu, lấy được khí-giới nhiều lắm.

Lâm-Hổ hoãn việc cứu Huệ-châu

Lâm-Hổ vì Tang-tri-Bình đánh Chương-châu kịch-liệt lắm, phải đình hoãn việc đi cứu Huệ-châu.

Việc đại tuyển (bầu Thống-lĩnh)

Việc đại tuyển đã đến sau ngày Dân quốc kỷ niệm (10 Octobre) rồi mới khai hội, còn số nghị viên thì chưa nhóm đi họp mau phải.

Quân đội Lục-vinh-Đình đòi lương

Quân-đội Lục-vinh-Đình kéo nhau vào quân viện đòi lương.

Cam liên-Ngạc cứu Tương hồ

Cam-liên-Ngạc đem quân sang giúp Ngô-bội-Phu để cứu Tương-hồ ; Ngô và Cam đã kéo toàn bộ đến Nhạc-châu.

Tiêu-diệu-Nam xin quân cứu Từ-xuyên

Tiêu-diệu-Nam đánh giây thép về Bắc-kinh, xin gửi ngay quân đang địa-đầ Từ-xuyên và Bắc-nam, và xin Giang-tô và Giang-tây điện hại quân chia đường sang cứu Từ-xuyên.

Việc Bắc-kinh

Vương-thừa-Mẫn đánh giây-thép về Lạc-dương, xin Ngô bội-Phu đánh giây-thép cho các nghị viên đi bầu Tào-Côn, Ngô đánh giây-thép trả lời rằng việc đại-tuyển điều-đình chưa xong, chưa đám quyết định.

Nghị-viên nhiều người bỏ ra Thượng-hải.

Vương-thừa-Mẫn thấy nghị-viên không ai có chủ-kiến gì, lấy làm thất vọng lắm, lại có nhiều người phản đối với Cao-lăng Uất và Vương-thừa-Mẫn, có hơn mười người bỏ ra ngoài Thượng hải.

Dương-tiên-Dật bị tàn nhẫn chết

Tôn-Văn sai Dương-tiên-Dật đem một chiếc tàu chở thuốc đạn sang Sách-xa-đôi, đi đến nửa đường không biết vì cớ gì mà tàu nổ, Dương-tiên-Dật và 17 tên lính đều chết.

Ở bên Hoa-kỳ bán rượu lậu cũng nhiều cách lắm

Bên Hoa-kỳ từ khi thực-hành cái luật cấm nấu rượu và bán rượu, bề buôn lậu và bán lậu rượu có cái lợi phi thường, nên những người trục lợi làm nghề ấy nghĩ ra đủ các cách để làm cho kỳ được ; có kẻ khoét rỗng cái cán cầm tay trong được toàn rượu cả, đến các công-viên trao cho người mua cầm lấy cán, vào chỗ vắng đốc nồng ; có kẻ dặng xe tang chở rượu, thập vận lợi nhà cho người mua, có kẻ phòng bệnh cũng dùng thức quyền thánh-kinh làm thành cái đồ đựng rượu cũng giống như thế, trao bán ở các cửa hàng sách ; hàng nào thì có kẻ tải tấn đi từng tàu, phá trên các hòa-vật khác, rồi sắp có tuần-đinh tới thì liền đưa mấy phát súng lục làm cho tiên mạng đi rồi dông tàu chạy ; người ta thống-kê trong hai năm trời những tuần-đinh bắt rượu lậu bị bại tới 125 người chết, 3000 người bị thương.

Chánh-phủ phải chế bầu ra một thứ tàu riêng rất khinh khoái chuyên dùng để đi bắt rượu mà rồng vẫn khó bắt được lắm. Các nơi sản-xuất nấu rượu lậu phần nhiều ở trong một giải xâm-lâm về bắc phương nước Mỹ, nhờ có máy bay đi tuần xét luôn, kẻ bắt được cũng đã nhiều lắm, người ta tra cội trong 4 tháng tháng năm 1922, trong có một góc rừng ấy mà cất-lục được 67 tấn rượu, 71 bộ máy nấu rượu, 353 nhà phạm cấm, 49 cái ô-tô tải rượu lậu, 5 cái tàu rượu lậu đáng giá 24.000 đồng vàng.

Các nhà phú quí nhiều khi muốn nấu rượu cho được phí nghiệp thì thuê hẳn chiếc tàu ra ngoài phần lãnh-hải trong nước nấu rồ thâu ngày suất đêm.

Các lái rượu Âu-châu thường từ lái rượu đến địa phương nước Mễ-tây-kia (Mexique) cách giao-dịch của họ cũng rất là xảo-diệu : tàu rượu đến tại một nơi giao-giới nước Mễ tây kia với nước kỳ, thì thăng rượu xuống nước cho theo giòng nước chảy xuôi về đất Mỹ để chờ mua với lấy, hoặc đem nhốn cân ông xuống đáy sông, truyền ngầm mối tới chỗ cần mua, để rượu chảy trong ống ngầm, đến chỗ mua đã có đặt với vòi ra mà lấy.

Cuộc điều-tra về việc làm tự-điển Việt-Nam

Những tiếng Bắc-kỳ và Trung Nam-kỳ khác nhau

Tiếng Saigon		*Tiếng Bắc-kỳ*
Mắc cỡ	=	Xấu hổ,
Cây dù		Cái ô,
Nhà lầu		Nhà gác,
Cái muỗng		Cái thìa,
Đập		Đánh,
Cái địa		Cái đĩa,
Chân cơm		Bát cơm,
Rớt xuống		Rơi xuống.

Tiếng Nghệ-an (Vinh)		*Tiếng Bắc-kỳ*
Nhông	=	Chồng,
Nọ		Không,
Nác		Nước,
Mẻ ống trà		Miệng trầu.
Tiếng Huế		*Tiếng Bắc-kỳ*
Trấn	=	Xấu,
Bọ cây		Ngọn cây,
Gỉ lộn		Cãi nhau,
Bông		Hoa,
Chỗ nước		Phủ nước,

(Còn nữa)

Vincent Bửu

Barrage de Bái-thượng, Thanh-hóa

Mỗi người lính mỗi năm NHÀ NƯỚC PHẢI CHI CẤP MẤT BAO NHIÊU

Một người lính mỗi năm nhà nước phải chi cấp mất bao nhiêu ? Cái số chi cấp ấy mỗi nước một khác, cao nhất là 38.750 quan, mà ít nhất là 200 quan. Linh được cao nhất là linh xứ Gia-nã đại, mỗi năm được 38.750 quan. Linh Gia-nã đại được chi cấp cao như thế, là vì tiền công thợ ở xứ ấy rất cao, mà trong nước lại không có lệ cưỡng bách đặt binh cho nên nhà nước phải hậu đãi các hàng quân-lính mới mộ được để linh mà dùng.

Sau linh xứ Gia-nã-đại đến linh nước Anh mỗi năm được 19.750 quan. Linh Sud-kỳ được 19.156 quan, linh Trung-hoa được 15.300 quan. Linh nước Anh tại thuộc địa Ấn-độ được chi-cấp độ 12.750 quan. Nước Argentine phải chi cấp mỗi 11.250 quan, nước Na-uy, nước Thụy-điển, xứ Cuba nước Mã-lai phải chi cấp về mỗi người lính là 10.000 quan. Nước Đan mạch phải chi-cấp độ 8.750 quan. Nước Mexique phải chi cấp độ 7.500 quan. Nước Nhật phải chi-cấp độ 6.250 quan. Xứ Australie, nước Thụy-điển, nước Chi-lê cũng phải chi-cấp độ bấy nhiêu. Nước Colombie, nước Tchéco Slovaquie, nước Ý phải chi-cấp độ 5.000 quan.

Nước Pháp, nước Hoc-đarie, nước Uruguay, nước Bỉ, nước Ai-cập, nước San Salvador, và quận Luxembourg phải chi-cấp cho mỗi người lính bằng độ 3.750 quan. Nước Costa-Rica, nước Finlande, nước Tchéco Slovaquie, nước Pérou, nước Lấy-ban-non, nước Hy-lạp, chỉ phải chi-cấp về mỗi người lính độ 2.750 quan. Ở Nam-phi-châu, nước Vénézuela, nước Equateur, nước Bi-hanie, nước Lituanie, nước Nga, nước Nicaragua, ở Saint-Domingue, và nước Xiêm, về mỗi người lính mỗi năm chỉ mất độ 2.000 quan. Tại Nouvelle Zélande, tại Yougo slavie, tại nước Iào, tại Paraguay, và tại nước Pérou, về một người lính mỗi năm tốn mất 1.250 quan. Tại Bắc-đảo nhà nước phải cho mỗi người lính chỉ phải chi-cấp độ 750 quan, tại bồ mã ni, tại Ba-lan, mỗi năm nhà nước phải cấp-cấp mất 416 quan. Linh phải chi-cấp ít nhất là linh Tchê-khi-ly. Linh các thuộc-địa nước Ý, và linh ở đất Tunisie, mỗi năm chỉ mất có 200 quan.

Trước buổi chiến-tranh, vào khoảng năm 1914, xứ Gia-nã-đại không đã phải chi cấp phiếu hơn cả Nhưng bây giờ về một người mới chia nước phải chi cấp độ 11 675 quan mà thôi. Nước Hoa-kỳ bây giờ phải chi cấp mất 7.625 quan, nước Brésil 7 250 quan ; nước Anh và xứ Australie, 5.000 quan ; nước Chili, nước Hy-lạp, nước Pérou, nước Thụy-điển, nước Argentine phải chi cấp cho mỗi người lính hơn 3.750 quan. xứ Nam-phi-châu, nước Na-uy, nước Costa Rica, nước Ấn-độ, nước Co-lombie, nước Uruguay, nước Ba-lan nước Tchéchi-ly nước Đan-mạch, nước Bắc phải chi cấp mất có 2.500 quan.

Hội Tàu năm nay

Hoặc có người hỏi rằng : « Người An-nam sao lại đem hội Tàu ra mà nói ». Xin đáp : « Nhưng không hội Tàu hội ở đất nước Nam, nên người Nam không thể đừng mà không nói. Cứ vậy, trong mấy năm vừa qua, người An-nam ở tỉnh Mông-cái cho chí Hà-tiên, qua lưu-vực sông Hồi-hà, ra đến ngoài lưu-vực sông Cửu-long, dân đó cũng đều có hội Tàu không to thì nhỏ không trang hoàng vừa rẻ thì cũng không đến nỗi bị chậng không hơi tiếng.

Hội Tàu có những gì ? — Ta không rõ ở các nơi thế nào. Ta là người Hà-nội, tả nhỉ được biết một cái hội Tàu ở Hà-nội mà thôi. Vậy ở Hà-nội, phố hàng Ngang, phố hàng Buồm, phố hàng Bồ, rồi đến phố hàng Đường, chợ Đồng-xuân, là những phố người Tàu ở quây quất với nhau đông nhất, mà chính là những phố to nhất tại Kinh-thành Đông-pháp. hội Tàu năm nay, kẻ vào bực rất linh-đình, mà về những kèm chi mọi năm. Nhà Tàu nào cũng cũng y-môn, bàn quẩn, vẽ thêm chỉ vàng Tàu treo nhiều : nhà Tàu nào cũng treo đèn, hết tại, giong cây, cắm cờ, lá ngũ-sắc phất phơ bên cạnh là tam thí. Khan thay mấy hiện bão-chế, cao-lâu khéo mượn cái luồng điện từ nhà máy nó nó Hoàn-kiếm mà bóng chốc làm cho đủ ở một góc trời Nam, trước là đi mở hội một đôi ngày. sau là nhân dịp chiêu mãi hàng Tàu còn lâu đại mãi mãi. Cái trò đời ! Mỗi thấy đó vẫn lần vào ! Nhưng người Tàu vui, là vui nhất ở cái tiếng làm Ky-ỷ, cái nhộn-nhịp tăng-bừng. Mèn nhà Tàu nào cũng đốt pháo lạch-tạch liên thanh, hết tràng fy, tiếp luôn tràng khác, cái khói phảng lên lên trăm cả phố, cái bợi phảo đưa vào sộc lỗ mũi. Giám hỏi một đôi nhà kiểu mới lại đốt những cây bông xanh đỏ, lên khói, những pháo quý tỉ như thế nào ra hay vọt thẳng qua mái hiên, làm cho người cần-thận, chưa được biết thế-lực mấy cái vòi rồng của thành-phố, có thể cháy ngay cả nhà mình, mà lại cho người ta cười mình là người hèn nhát, không có cái đảm lược sơn thủy-sư nó thường dự nó mắn may quay cuồng, cái sướng đồng mà gây nó mọc nhọc hoài, nó lao lực rán rẫy cả tai-tiếng nó tự trong mồm nó ra đẹp xấu pháo, tàn tiền bay giấy bọc rải tài-tình. Nước thay cơ tối cổ ; chẳng cổ sao lại đăng lên được ? nước đến ky mới là tối tân. Người Tàu vẫn tối cổ mà lại nhuộm màu tối tân, nên người Tàu bôm ấy — là mồng mười — cửa nước thay-su, nhưng người Tàu đã nước đến tự tối hôm trước là những chín — rồi. Hôm nhâm hội hiệu bao nhiêu hoa-sinh số cam giai, sen giá khéo bảo nhau mỗi trò cầm một cái đèn, xếp hàng đôi đi rong các phố,

cột-ngột nổi lên một lá cờ, bay vào vải trắng, chúc những là : « Công-hòa vạn niên » « Dân-quốc vạn vạn tuế », trong khi tiếng kèn Tây, trống Tây họa theo nhịp Tây, hay tiếng hát Tàu, sướt Tàu cất theo điệu chỗ chi, ký-giả xin tự thú rằng không biết chỗ mà ký-giả thực biết có một vài cậu học sinh trường hàng Bún và năm bảy cô học-sinh hàng Cót (hiện ở trọ hàng Thao) trông thấy, nghe thấy thế, mà hình như nao nức thêm thường, làm cho ký-giả phải động lòng ngao ngán cùng bè bạn thiếu-niên, vừa rằm tháng tám đó nọ, thỏ đập tiếng trống hay dọt đôi chũm chọe, để vỗ số người lớn kêu là đình tai, nhức óc, những muốn góc cả đã chơi lên nóc tủ hay xa nhà....

Ấy hội Tàu đại-để chỉ có thế mà si là những người đi xem hội Tàu ? Một họ xem họ diễu ấy là cổ nhiên, nhưng tc xem họ số đó mới là số nhiều. Mấy phố nhà Tàu ở, người Nam đứng chật đường. Những đám lối đeo nghìn nghịt tấc ngát về hơi tình là người Nam chen chúc lẫn với người Nam cả. Cái câu : « *Bình đẳng người mọi con ta* », nhiều nơi đã bởi ra mà khinh tặng bọn đi xem, tạ không cần nhắc lại đấy làm gì nữa.

Trước khi đóng bài « Hội Tàu năm nay », xin cùng độc-giả thử hỏi bao nhiêu người đi xem hội ấy có biết người Tàu sắp-đi mở hội là lấy cái nghĩa gì không ? Lại thử hỏi chính người Tàu ra công tập hội có rõ cái tinh-thần bên Tàu hiện nay thế nào không ? — Ngày hội là ngày kỷ-niệm đảng Cách-mệnh phá nổi thành Võ-xương chăng ? Ngày hội là ngày nhớ đến cái tác mới nhóm khởi Trung-hoa dân-quốc chăng ? Đang tho hội Tàu nay, bên Tàu có còn Dân-quốc chăng ? Dân quốc Tàu ấy có được yên-ổn thái-bình chăng ? Ký-giả thực chịu không đoán được cái ốc người gây nên hội với người đi xem hội ra làm sao. Ký-giả chỉ lượng đoán rằng : Một bên người đàn bà Tàu bán các đồ chơi bằng giấy ở trước cửa nhà kia, người đàn ông Tàu bán những sách vở, tranh vẽ ở đầu ngã ba, hay một hiệu Tàu, người Tàu đang ăn uống đánh toán, một cửa hàng Tàu, người Tàu bán bánh, đường, mọc mát,.... người Nam còn đứng xem xít vòng trong vòng ngoài, coi như một hiện-tượng rất kỳ-dị, hoảng chi là gặp những ngày nội Tàu có dịp sáng phao kêu, co su-tit mán, cây bong lóe ma ít đứng không giương mắt cho tc đề nhìn, vẫn tai cho tỏ để nghe ra ?

Làm ăn khó-nhọc muốn tránh, vui chơi sang sướng ắt tìm, ở đời dễ bỏ mấy tay ra khỏi cái vòng ấy ?

Còn một bên : đã nghị-viện Bắc-kinh không họp, đã Nam Bắc phân tranh, thập bát tỉnh loạn ly, đã nước Nhật động đất, đã Trung-kỳ gặp tai hại về bão biển Bắc-kỳ, Nam-kỳ phải khốn khó về nước xoàng, đã ở đâu đâu có xảy ra chuyện gì nữa, cũng mặc dầu, miễn là ta nấp dưới bóng cờ ba sắc được bằng chân như vại, thì tinh Hà-tiên lên đến Mông-cái, ta buôn bán thông đồng, ta làm giầu làm có, thì ta cứ mở hội, mở hội năm nay còn sắm sửa khoẻ và năm nào cũng đông-nhiên chắc hụng vẫn có người đến xem.

T. M.

Chuyện kỳ khôi

Gà và bò cãi nhau

Một cô tiểu-thư đánh rơi cái dộn bóc đuôi gà, khi ấy con bò trông thấy, với vàng há mồm cắn lấy rồi chạy một mạch, đến chỗ bầy cô gặp con gà bới rằng : « Bác gà ơi, bác trông hộ tôi có phải đuôi tôi đấy không ? »

Gà tu thấy thế cười nói rằng : « Bỗ bác ngu quá, cái đuôi của tôi đấy, bây giờ là cái đồ trang-sức thịnh hành cho các cô các bà ở Hà-thành đấy. Bác không trông à, các cô các bà nang trọng mấy người không cầm cái đuôi gà ở trên đầu. Chứ cái đuôi bò thì như tổ cô thì ai thèm đến ! » Bò là tức quá mắng rằng : « Bác bảo đuôi tôi hôi như tổ cô, còn đuôi bác thì thơm ! »

— Vâng đuôi bác thơm mà thiên hạ lại đang làm cái chổi quét giường, còn đuôi tôi không thơm mà phe được cầm ở trên đầu.

Thái-đầu, Ng-mạch-Cư

Cuộc thi thơ

Của Nco-ten-Quyrin xin-sê

Thơ thi

CMXXXIV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long
Danh tiếng còn nghe nức Á-đông
Dực Chẩn sao bây riêng vũ-trụ.
Cần khôn-cột dựng ngất tường cung.
Sông Vàng nước đẩy tuôn dòng Nhị,
Hồ Bạc gương soi rạng nét Rùa,
Thắp bắt, nền văn xây tự Lý,
Quay vòng kim cổ đạo không cùng.

Trần-Thái
Làng Yên nhân, Phúc-yên

CMXXXV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu-mạo trời Nam bấy ngửa trông,
Ngọn gió xuân-phong lần nước Nhị,
Sao khoa mới-rạng đánh non Rồng.
Một nền khoa-giáp soi Lê Lý,
Mấy họ chung-thanh giúp Khổng chung,
Còn nước, còn non, còn cảnh cũ,
Còn nhiều ghi-tạc với trời Đông.

Hoàng-bá-Gia
4, rue des Tail eurs, Lạng sơn.

CMXXXVI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Có phải đó là miếu Khổng không ?
Hợp khắc Ngọc-thiều chuông khánh đủ.
Khấp triều Võ-lễ lớn bương nâng.
Gió mưa bao trải mấy Âu Á,
Rạng nguyệt còn in đất Hồ Rùa.
Mỗi nếu tâm-hương vàng mấy chữ,
Gang tường gọi chút lòng người trông.

Vũ-thị-Yến
65, Bd Bonnal, Haiphong

CMXXXVII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Cửa bậc sung tường đó phải không,
Khơi rộng uyên nguyên Thái Tế cũ.
Xây nên đàn-điểm Lạc-Hồng chung.
Sắp hàng xe-tứ qua bia Lê trắng,
Giải bóng thu-dương nước Nhị hồng.
Còn nước còn non còn khách lại,
Kẻ chi Á-vũ với Âu-phong.

Vũ-thị-Sâm
65, Bd Bonnal, Haiphong

CMXXXVIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Đạo thánh vun cho giống Lạc Hồng,
Trời Lý, Trần, Lê, còn quốc-tuý,
Khắp Nam, Trung, Bắc, rỡ văn-phong,
Cung-tường vẻng vặc gương sông Tô,
Miếu-mạo tô-mô trọ thơ đá nêu Rùa,
Đạo rộng càng ngày càng rộng mãi,
Quốc-thoa nay cũng biết tôn-sùng.

Trần-xuân-Tụng
Haiphn Binh-lực Hà-nam.

CMXXXIX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Quốc-giám còn lưu miếu mấy trùng,
Nâng-đỡ riêng ghi sau cứu-học,
Cung tường không dễ vẻ tân-phong,
Vòng gương luân-lý trong trời Bắc,
Ngọn đuốc văn-minh khắp bể Đông.
Người tâm trăm năm sĩ-nhớ cũ,
Đâu nhà gửi lấy lửa-hương chung.

Trần-quang-Huyến
35, rue Résident de Miribel, Hano i

CMXL

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Dấu cũ cung-tường bết-ngát trông,
Triều Lý mở mang nền Quốc-tuý,
Thành Nam sâm-cất cảnh văn-phong,
Gương thường đủ vững cây Hồng-Lạc,
Vũ-trụ trời riêng chốn Nhị-Hồng,
Cuộc trải xuể thu đà mấy độ,
Còn truyền cuộn-đọc với non sông.

Nguyễn-tất-Hoạt
35, rue Résident de Miribel, Hanoi

CMXLI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu tổ-vương in mấy Á đông,
Áo mực rỡng k ơi đông nước Tế,
Gác khuê cao ngất ngọn non Rồng,
Hồn văn còn dấu bia khoa giáp,
Bã hoạn bao kuây bởi bia-công,
Lê Lý đời thay mưa gió chuyển,
Cung tường chẳn đợi vẫn sao trông.

Stic
51, Ruelle Petit ioc, Hanoi

CMXLII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Lần lượt nhân-tài ấy lắng tốt không ?
Quốc-mẫu y nguyên nền quốc-giám,
Nho-phong vẫn giữ nếp văn-phong.
Sử Xuan của K ổng nguồn Tân-Tế.
Các Lý, hn Lê dấu Nhị Rùng.
Mỗi biết cao bền là đạo thành.
Ơn sâu nhuần gội biết bao cùng.

Lê-thụy Chẩn
Làng Bình vọng, Hà-đông

VIỆC HANOI

Thời - tiết

7 giờ	26 độ
15 giờ	27 độ

Giá bạc. — Kể từ ngày 11 Octobre 1923, giá bạc ở kho Nhà-nước định là 0 l. 58.

Thị giá quốc-tế. — *Ngày 11 Octobre 1923,* — 8-/. 56.05 — 4-/. 1918. 60.80. — 8-/. 1915-1916 74.35 — 8-/. 1920 89.70. — 8-/. 1920 87.40.

Tin tàu. — Tàu *Orénoque* khởi-hành ở Tourane ngày 10 Octobre, hồi 16 giờ 10. Ngày 11 Octobre hồi 23 giờ sẽ tới Haiphong.

Quan Toàn-quyền đi Haiphong. — Nay đã có tin đích thực rằng đến ngày 21 này thì quan Toàn-quyền xuống Haiphong. Tới nơi ngài đi thẳng ra Ke-bao, Cam-pha, Hongay, Quảng-yên rồi lúc về mới thăm thành-phố Haiphong và tiếp các quan chức và thân-hào. Đến ngày 26 ngài lại về Hanoi.

Việc bàn sử hội-viên thành-phố. — Đến chủ-nhật 14 Octobre 1923 sẽ bàn cử lại Hội-đồng thành-phố, kỳ trước không ai hợp lệ.

Cuộc đấu phiếu sẽ mở tại tòa Đốc-lý từ 7 giờ đến 17 giờ.

Tin đường sá. — Đường số 21 từ Nam-định đến Cửa hộ bị hư hỏng nhiều, có mấy chỗ nước đánh lở thành ra đường đi hẹp lắm. Vậy các xe ô-tô đi ở quãng ấy và nhất là ở những chỗ xe tránh nhau thì phải đi chậm lại để khỏi phải sự nguy-hiểm.

Đường số 12 từ Nam-định đến Phu-khê, cũng bị hư hỏng như thế, vậy xe cũng phải đi chậm lại.

Cuộc đánh số giấp bội trở con Tây lai về thừa nhận. — Các võ đánh số giấp trở con Tây lai về thừa nhận hiện đã gởi bản tại bản-quán, giá mỗi về là 5 hào. Gởi đi sáp tinh, phụ thêm tiền cước gởi thì phải-lai (Recommandé) tính như sau này :

Từ-thị-Yến
65, Bd Bonnal, Haiphong

CMXXXVII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Cửa bậc sung tường đó phải không,
Khơi rộng uyên nguyên Thái Tế cũ.
Xây nên đàn-điểm Lạc-Hồng chung.
Sắp hàng xe-tứ qua bia Lê trắng,
Giải bóng thu-dương nước Nhị hồng.
Còn nước còn non còn khách lại,
Kẻ chi Á-vũ với Âu-phong.

Vũ-thị-Sâm
65, Bd Bonnal, Haiphong

CMXXXVIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Đạo thánh vun cho giống Lạc Hồng,
Trời Lý, Trần, Lê, còn quốc-tuý,
Khắp Nam, Trung, Bắc, rỡ văn-phong,
Cung-tường vẻng vặc gương-sông Tô,
Miếu-mạo tô-mô trọ thơ đá nêu Rùng,
Đạo rộng càng ngày càng rộng mãi,
Quốc-thoa nay cũng biết tôn-sùng.

Trần-xuân-Tụng
Haiphn Binh-lực Hà-nam.

CMXXXIX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Quốc-giám còn lưu miếu mấy trùng,
Nâng-đỡ riêng ghi sau cứu-học,
Cung tường không dễ vẻ tân-phong,
Vòng gương luân-lý trong trời Bắc,
Ngọn đuốc văn-minh khắp bể Đông.
Người tâm trăm năm sĩ-nhớ cũ,
Đâu nhà gửi lấy lửa-hương chung.

Trần-quang-Huyến
35, rue Résident de Miribel, Hano i

CMXL

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Dấu cũ cung-tường bết-ngát trông,
Triều Lý mở mang nền Quốc-tuý,
Thành Nam sâm-cất cảnh văn-phong,
Gương thường đủ vững cây Hồng-Lạc,
Vũ-trụ trời riêng chốn Nhị-Hồng,
Cuộc trải xuể thu đà mấy độ,
Còn truyền cuộn-đọc với non sông.

Nguyễn-tất-Hoạt
35, rue Résident de Miribel, Hanoi

CMXLI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu tổ-vương in mấy Á đông,
Áo mực rỡng k ơi đông nước Tế,
Gác khuê cao ngất ngọn non Rồng,
Hồn văn còn dấu bia khoa giáp,
Bã hoạn bao kuây bởi bia-công,
Lê Lý đời thay mưa gió chuyển,
Cung tường chẳn đợi vẫn sao trông.

Stic
51, Ruelle Petit ioc, Hanoi

CMXLII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Lần lượt nhân-tài ấy lắng tốt không ?
Quốc-mẫu y nguyên nền quốc-giám,
Nho-phong vẫn giữ nếp văn-phong.
Sử Xuan của K ổng nguồn Tân-Tế.
Các Lý, hn Lê dấu Nhị Rùng.
Mỗi biết cao bền là đạo thành.
Ơn sâu nhuần gội biết bao cùng.

Lê-thụy Chẩn
Làng Bình vọng, Hà-đông

Từ 1 đến 10 . . . 0 $ 11
Từ mười về đến hai mươi về : 0 15
Đến ngày 1er Novembre 1923 thì sẽ mở tại tòa Đốc-lý Hanoi.

Những điều thỉnh cầu của phòng Thương-mại và phòng Canh-nông. — Trong số báo ngày hôm qua, bản-quán đã đăng những điều thỉnh-cầu của hai hội-đồng Nông Thương trong bữa qua Toàn-quyền đến thăm hai hội, nay xin đăng nốt những lời ngài đáp lại về các khoản thỉnh-cầu ấy như sau này :

Ngài nói rằng trong khi ngài đi từ Nam ra Bắc thì ngài rất lấy làm ngợi khen về những đường sá, công cuộc làm đường tuy chưa được bao lâu mà sự kết quả đã tốt đẹp lắm. Ngài nói rằng việc mở đường sá ở bên Pháp là công cuộc hằng mấy thế-kỷ mới, song vậy thì ở bên này tất phải đợi lâu năm nữa mới xong được, ngài nói cho hai hội rằng dẹ rằng, theo như cái chủ-nghĩa của ngài thì ngài sẽ nỗ-lực về khoản lý-tài để mà dần dần mở mang thêm những đường sá ra.

Về khoản giảm bớt những lỗi phiền phức trong sự xuất dẫn-điền thì ngài đáp rằng hội-đồng sẽ được như ý.

Về khoản trừng trị việc trộm cướp trâu bò thì ngài nói rằng các nhà dẫn-điền không nên chỉ trông cậy về trời và cảnh-sát mà thôi. Ngài nói ở một xứ như Đông-pháo này xem ra khó đề-phòng trộm-cướp khắp mọi nơi để mà trừ hết kẻ cắp được. Vậy thì các nhà đồn-điền phải cảnh riết lấy mới được. Nhưng ngài cũng đồng ý với các nhà đồn-điền về sự nghiêm trị là sẽ thông tư cho các Tòa án về việc ấy.

Về việc giao-thông đường bộ của Bắc-kỳ với nước Pháp thì quan Toàn-quyền nói rằng ngay từ khi tới Paris, ngài đã lưu ý đến ngay, chẳng những điều đình với hãng *Messageries Maritimes* mà thôi, lại cả với hãng *Chargeurs Réunis* và tòn Thơm-tri bộ Hải-thương nữa. Hãng *Messageries Maritimes* quyết rằng đã mua được ba chiếc tàu, chỉ nội trong sáu tháng đầu sang năm thì dùng về việc giao thông ở đường này. Hãng ấy lại điều-đình với hãng *Chargeurs Réunis* đặt ra một đường phụ nữa.

Sau nữa nay lại đang trù tính việc đặt những cuộn tàu để giao thông từ các bải-cảng Đông-pháp với Hongkong, Bangkok và Singapore.

Quan Toàn-quyền nói rằng tay là việc khó-khăn nhưng ngài mong rằng sẽ chóng chánh đốn lại được.

Còn về việc sông Luộc và bến tàu Hanoi thì ngài nói đã giao cho sở Công-chính xét rồi. Nay chỉ đợi nước xuống là khởi công ngay.

Về việc gửi vô-tuyến-điện và thư từ bằng vô-tuyến-điện thì ngài nói rằng chẳng là có điều sai lầm, vì rằng sở Bưu-điện quyết rằng các thư-từ gửi bằng vô-tuyến thì đã bắt tháng nào là tới tháng nào. Vậy thì không dùng bằng này ở trong xứ không đáng bằng cách tải thường nữa.

Về việc xin giảm tiền thuế tem giấy ở trên các giấy giao-dịch thì quan Toàn-quyền nói rằng chưa biết ngài sẽ tri làm sao, nhưng có một điều không hợp lẽ là hội-đồng vừa xin rằng các khoản tiền mà lại xin giảm khoản thu đi. Thuế má yếu hiết là một điều nặng nhọc, song điều nặng nhọc hay lấy từ sự tất cần.

Về việc định lệ cho người ngoại-quốc được quyền tậu nhà đất ở đây thì ngài nói rằng không khó là vì ngài có thể ký nghị định mà quyết định được, ngài có hứa với hội-đồng sẽ tây nghị mà ngăn-ngừa những việc đã lợi đi.

Sau hết, quan Toàn-quyền có nói cho các viên hội được vững dạ rằng bao giờ ngài cũng giáp đỡ cho hội làm chắc hưng nền kinh tế trong xứ lắm, vì chẳng những là việc thiết-yếu cho các nhà nông thương Pháp mà cho cả dân bản xứ cũng là cần thuộc địa và cả nước Pháp nữa.

Nhà vô tuyến Bạch-mai. — Các sở Vô-tuyến ở Bạch-mai (Bắc-kỳ) và Lhá-thọ (Nam-kỳ) nay được mở đàng về việc riêng ở trong xứ Tiên Vô-tuyến mỗi chữ định là 0$20 (nghị-định quan Toàn-quyền ngày 6 Octobre 1923).

Nhà điện-báo ở Sông-phan. — Chiếu theo nghị-định quan Toàn-quyền ngày 6 Octobre 1923, nhà ga Sông-phan (Trung-kỳ) được chuyển các điện tín công và tư kể từ ngày 10 Octobre 1923 theo như thể lệ đã định ngày 7 Août.

Lịch sang năm. — Xin nói để các ngài biết rằng lịch sang năm của bản quán đã bắt đầu làm.

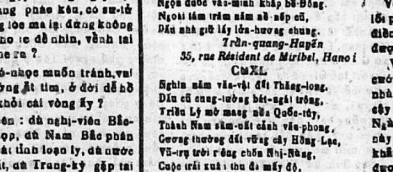
Vậy nếu các ai thương gia gần xa cần phải thừa lịch cho qui hiệu thì xin mới lại ngay bản quán mà đặt trước, nếu không đặt trước thì sau sẽ phải chịu giá đắt và lại hết cả bìa vẽ đẹp nữa.

Giá lịch của bản-quán bán năm sau này :

Từ 100 trở lên. . . 0$35 một
Từ 10 đến 100. . . 0 40 »
Từ 1 đến 10. . . 0 45 »

(Tiền cước về phần các ngài chịu).

Sau đây lại in mẫn một ngày đầu năm ta để các ngài biết cho rằng thứ lịch của bản quán làm ra thật rất tiện cho việc xem ngày, mà nhà nào đã có thứ lịch này thì bắt tiệt phải mua quyển lịch thu nữa.

Ngài nào ở xa, muốn viết thư về, xin cứ gửi cho Quản-lý nhà in bản quán như sau này :

M. Đô-văn-Thiên
61-63, Rue du Coton, Hanoi.

Thì bằng tiếng học tây. — Ngày hôm nay đã có hàng yết tên những người được vào kỳ vấn đáp. Khi có sẽ những người trúng tuyển thì bản quán sẽ đăng báo.

Phòng khám bệnh

của quan Thầy Thuốc tây

Phố hàng Điếu nhà hòa (Rue des Pipes) số nhà 9, ở Hanoi.

Ngày nào cũng khám bệnh từ 10 giờ sáng đến 12 giờ trưa, trừ chủ nhật và ngày lễ.

Phòng nuôi người bệnh, rất sạch sẽ. Chữa các bệnh người lớn và trẻ con.

9507

Tòa Thượng-thẩm. — Sáng hôm nay tòa Thượng-thẩm xử những việc sau này :

Lạng mạ lý-trưởng. — Tòa Nam-án tỉnh Nam-định phạt tên Võ-công-Quán làng Vinh-lại 1 tháng tù và 7 đồng vì tội lăng mạ lý-trưởng tên là Vũ-bá-Xuyên trong khi đương làm việc quan. Tòa Thượng-thẩm y án, chưng cho tội tù án treo.

Làm thư. — Khi làng Tiền-tức được giấy quan sức về việc thuế đinh, thuế điền, để hợp hội đồng hương chính cùng kỳ-mục chiếu theo bài chỉ sau bổ thuế mỗi suất là bao nhiêu để làm thành sổ sách rồi sang giao cho lý-trưởng thu. Song lý-trưởng nhân dịp lấy thu tăng mỗi suất lên 8 xu nữa, như không theo sổ bộ. Tòa Nam-án tỉnh Nam-định phạt tên lý-trưởng Trần-văn-Tâm 6 tháng tù, 50 đồng bạc và bắt phải bồi số tiền lạm thu cho dân đinh.

Tòa Thượng-thẩm giảm tội tù cho tên lý xuống 2 tháng và y các khoản phạt khác.

Vô ý làm cháy nhà. — Tên Tám ở nhà Phố-thị-Mỹ, huyện Văn ở tỉnh Hưng-yên, thổi nấu thế nào để lên bén lên cháy nhà bếp lan sang hai cái nhà hàng xóm tên là Khu-ngọc-Quế và Ng-thọ-Chân cháy mất cả đồ đạc không chạy được ti gì cả. Tòa Nam-án tỉnh Hưng-yên bắt Phố-thị-Mỹ là chủ tên Tám phải bồi 150 đồng cho chủ bị hại tên là Quế và 15 đồng cho chủ kia.

Tòa Nam-án tỉnh Hưng-yên phạt tên Lê-đ Lai 10 đồng về việc làm ăn vô ý để cháy nhà của người láng-giềng. Tòa Thượng-thẩm y án.

Thằng trò đời nay. — Tên Ng-văn-Duyên, thợ may quán ở làng Đình-bảng (Bắc-ninh) làm công cho chủ. Sau không hằng lòng chủ xin thôi, chủ có lấy lời giảng giải thì lại lìm lời nói móc. Chủ tức giận có mắng thì tên ấy vô ngay cái bát nồm vào đầu bị thương. Tòa Nam-án tỉnh Bắc-ninh phạt tên Duyên 15 ngày tù và 7 đồng. Tòa Thượng-thẩm y án.

Tàu lạm tiền thuế. — Tòa Nam-án tỉnh Bắc-ninh phạt tên Ng-mậu-Liên là phần thu 3 tháng tù và 57 p, 68 về tội lạm thu thuế đinh thuế điền.

Bán quốc-trái của công-dân. — Tòa Nam án tỉnh Nam-định phạt tên Ng-đức-Tiến là lý-mục 2 tháng tù và 50 đồng về việc ép tiệu bán phiếu quốc-trái của dân tư tiền và bắt phải bồi 16 phiếu trả làng và tên Ngô-bá-Du cũng là lý-mục 2 tháng tù án treo và 20 đồng cũng về tội ấy và bắt phải bồi 31 đồng 50 trả dân. Tòa Thượng-thẩm y án.

Án cướp. — Tòa Nam-án tỉnh Hà-đông phạt tên Ng-văn-Hai tức Mương, Đào-văn-Dậu, Đỗ-x-Sen, Đỗ-như-Sen, Đỗ-như-Châu, Đào-tư-Chương, Lê-Ý tức Em, Ng-hữu-Cát tức Bôi và Phạm-Huy mỗi tên 5 năm khổ-sai về tội án cướp và bắt 18 ký phải chung nhau bồi 300 đồng cho nhà khổ chủ. Tòa Thượng-thẩm giảm tội tù cho 18 tên ấy xuống mỗi tên 4 năm.

Chực đào mả. — Tòa Nam-án tỉnh Hà-nam phạt tên Ng-v-Hiền, Ng-v-Phong, Ng-v-Sáng, Ng-v-Nghìa và Ng-v Nhi mỗi tên một tháng tù và 5 đồng về tội chực đào mả của người khác. Tòa Thượng-thẩm y án phạt tên Hiền, nhưng cho án treo và tha cho những tên khác vì xét ra là oan.

Sâm, Quế, Thục, Cao

Bán tại hiệu **QUẾ-LÂM**

số nhà 20, phố Phúc-kiến

Chủ nhân : **DƯƠNG-BÁ-TRẠC**

Hàng thực tốt, giá thực rẻ

Quí khách đừng thờ, sẽ biết thực hư.

3005

Việc quyên giáp các nhà bị lụt. — Ông Mạc-đình-Tư nhận 6 tờ sở, số 494 879, 883 884 886 887, nhờ bà Nghĩa-Hòa, bà Đào-hường-Mai, bà Hòa Ký, bà phủ Liên, đi quyên giáp ở các ông các bà hàng phố và các cô ở chợ Đồng-xuân, cộng tôm cả được 122 p. 04.

Đây xin lược đăng phương-danh các vị cho hàng đồng, còn các vị cho hàng hào, hàng xu, xin miễn cho, vì báo cũng đăng làm phúc, mà nhiều quá không đủ chỗ.

Biện Phúc-lợi 1 p, bà Ng-thị-Hiền 1 p ông Cleiges 1 p, hiệu Thuận-ký 22 phố hàng Gạo 1 p, hiệu Phúc-long 30 phố hàng Gạo 1 p, hiệu Vĩnh-phương 42 phố hàng Gạo 1 p, ông Hà-sự-Môn 62 phố hàng Gạo 2 p, hiệu Lương-hành 68 phố hàng Gạo 1 p, bà Lê-thị-Ba 9 phố hàng Gạo 1 p, hiệu Thái-sinh 3 phố hàng Gạo 1 p, ông Ng-văn-Sỏi nhà la Perle 1p, ông Lương-qui-Phùng nhà la Perle 1 p, bà Nerve nhà la Perle 2 p bà Passignat nhà la Perle 5 p, bà Ng-Lương 18 phố Lò-rè 5 p, cô thông phố Gia-long 2 p, ông Trần-văn-Ký phố hàng Giấy 3 p, cô Bảo 38 phố hàng Giấy 1 p. cụ Đề 46 phố phố hàng Giấy 1 p, bà tài Trí 48 phố hàng Giấy 3 p, bà Tạp 57 phố hàng Giay 2 p, ông Phạm-văn-Kiêm 58 phố hàng Giấy 1 p, cô Toàn phố hàng Giấy 1 p, hiệu Phan-đông-giang 55 hàng Đào 1 p, hiệu Cát-thịnh 39 hàng Đường 2 p, bà Huyện hàng Thiếc 2 p, bà Ba hàng Trống 5 p.

Hội-đồng chúng tôi thay mặt dân bị lụt có lời cảm ơn các ông, các bà, các cô có lòng thiện giáp kẻ khốn cùng, miếng khi đói bằng gói khi no.

Hội-đồng trị-sự lại cáo

Cái ăn mạng bên Gia-lâm. — Vì cái ăn mạng ở gần Gia-lâm mà bản-báo đã đăng trong số báo qua thì nay được tin rằng những đứa nghi-thủ đều bị bắt cả là tên Ng v-Văn tức Ngan, 26 tuổi, Phạm-văn-Nho 29 tuổi, Ng-văn-Trác 37 tuổi và Ng-v-Lộc, 18 tuổi đều làm công tại hàng rượu ga ấy cả.

Người bị đánh chết tên là Mại và đã có tuổi chứ không phải là trẻ tuổi như đã nói trong số báo qua.

Miếng võ của thầy đội. — Chiều hôm qua ở đầu phố Mới có một người đội xếp tây và mấy người đội xếp ta đứng bắt thể. một người đội xếp ta tôm được một người phu lục-lộ không có thẻ, liền giở ngay miếng võ đấm đá thế nào mà người phu lục-lộ ngất đi phải xe ngay vào nhà thương. Hai bên hàng phố kéo ra xem đông lắm. Không biết thầy đội này có thù hằn riêng gì với người phu lục-lộ này không mà xử một cách tối ư gi-làm, như thế, hay là muốn tỏ ra rằng mình là người đội-lực lắm chăng ? H. lai cáo

Quan Bốc-to' Bi-co'-man

Y-khoa tiến-sĩ

Chữa các chứng bệnh đàn ông, đàn bà, con gái, các chứng khí hư, các bệnh cơ thường, cảm và ngã nước, các bệnh lậu, giang-mai, lở, đau mắt, các chứng chi trẻ con.

Phòng khám bệnh chính tại phố hàng Gà, số nhà 23, Hanoi (ông cửi 345).

Quan Bốc-to' có nhà thương riêng có 25, người ốm đến nằm, ai cần lại hỏi.

3003

Tại rạp Quảng-lạc. — Tối mai thứ năm 12 Octobre tức là mồng ba tháng chín ta, tại rạp Quảng-lạc sẽ diễn một tích hát đặc-biệt quyên vào Hội-đồng giáp các miền bị lụt.

Rạp Quảng-lạc mới đem nhiều đào kép có danh tiếng ở Nam-kỳ ra, đến tối mai sẽ bắt nức thi tài để giáp cho hồi hát thêm đặc-sắc, vậy ai muốn xem các tay danh ca mới thì đừng 8 giờ tối mai xin mời đến rạp Quảng-lạc, trước mua vai, sau làm duyên làm phúc cho mấy vạn đồng-bào nghèo khổ.

Hội-đồng trị-sự lại cáo.

Đánh nhau. — Tên Ng-v-Tang, tức Tích 23 tuổi làm thợ sơn ở bàng Bùi số 74 phạm tội đồng đẳng với mấy tên khác đánh Đỗ-công-Phi ở bàng Bát số 23 thì nay đã phải bắt đề xét.

Kẻ cắp đàn bà. — Ng-thị-Liêm 60 tuổi nhà ở Yên-phụ bị bắt được quả tang ăn cắp một tấm lụa đáng 8 đồng của Ng-văn-Thanh làng Đại-mỗ (Hà-đông) thì nay đã phải giải vào sở cảnh-sát.

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Việc quyên giúp các nhà bị lụt. — Cuộc lạc quyên của công ty Hợp-nhất định mở ra để giúp các nhà bị lụt thì mấy hôm nay bị dở-tuyệt chỉ nghỉ làm. Có ông thấy bắt bảo đăng mấy bức thư của M. Trần-ngọc-Bích là chủ nhiệm công ty ấy mà tưởng rằng bản báo phóng sự có ý cổ động cho cuộc lạc quyên ấy. Nếu các ngài đọc kỹ lại những lời đã đăng trước thì sẽ nhận ra rằng toàn là những bức thư của M. Bích gửi đăng nguyên văn, chứ không phải là lời của bản báo phóng sự.

Tối thứ tư 10 Octobre vừa rồi tại rạp hát Lạc mộng-đài đã diễn hai tích hát là Phụng-nghi-đình và Đại-đồng-thấy để lấy tiền trợ-quyên các nhà bị lụt rất được hoàn hảo, người đi xem cũng khá đông, tiền thu được có ngót bốn trăm bạc. M. Tập nói rằng số tiền ấy sẽ đệ cả lên quan Đốc-lý để nhờ ngài chuyển giúm lên phủ Thống-sứ, còn sản tiền phí tổn M. Tập chịu cả, chứ không có tính vào số tiền ấy.

(Xem trang kia, cột thứ hai)

PHÒNG - THĂM - BỆNH

CỦA QUAN

Y-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET

Thương thư đồ ngự đăng Bắc-đẩu bội-tinh,
Nguyên chuyên về ngoại-khoa tại bệnh-viện Tenin, Fes, Rabat, Casablanca Port-Saïd (Ai-cập) Etc.

Ngoại khoa, hộ-sinh, chữa mắt nói các thứ bệnh lậu, bệnh giang-mai

Giờ khám bệnh : Buổi sáng 7 giờ đến 9 giờ
— chiều 14 — đến 17 —

KHÁM BỆNH : Giá 2 đồng một lần

XIN GIẤY LÀM-CHỨNG : Giá 1 $50

Phòng thăm bệnh tại HƯƠNG GIA-LONG, 32, GIÁY nói số 226

3018

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Savon Cadum

Savon tinh anh, như

SAVON CADUM

thì lấy làm hữu ích cho vệ-sinh da người.

Và lại savon này tiện lắm, gì người ta đang nô lòi cang, không bổ chốn nào, mà lại lâu giải bằng hai cục savon thường.

Giá mỗi cục Savon Cadum là Hai quan tiền Langsa.

2 f. 00

Rượu bổ-đào:

TONIQUE TONKINOIS

Có tờ chứng-chỉ ban khen

của HOANG-THƯỢNG

Theo hình tự-nhiên in ra đây, chứ không như có mấy thứ thuốc vẽ những hình lạ, làm trò-cười cho trẻ con và người có trí khôn thì không ai có thể tin được!

Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to !!!

Ngày mùng 7 tháng năm, niên-hiệu Khải-định thứ ba, tòa Nội-các phụng lời châu phê rằng :

Chiếu nay đã được phàng của MONTES qui ông, có chữ rằng một thứ rượu bổ đã tăng ngừ đương qua rất hay, đáng nên gia thưởng, truyền lục phê thị gởi cho qui được phàng chế-tạo để ở thành-giá.

Khâm thử.

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được! *Giá bán rất rẻ: 2$25 một chai lớn; từ sáu chai giờ lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kê những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS

54, Phố Tràng-tiền, 54

HANOI

Xin xem tiếp theo ở trang thứ tư tờ báo này.

房藥成和南

Ai có bệnh nên biết hiệu Nam-hòa-thành, số 26, phố Mới, Hanoi, có thầy xem mạch, biện chứng giỏi, chữa được nhiều bệnh khó. Thuốc nước, thuốc viên, qui-khách dùng gì cũng có. 1098

祥和裕

YU-WO-TSEONG

VEN-TE-EN GROS

48, Rue des Cantonnais, 48

Hanoi (Tonkin)

Téléphone n° 256

Bản-hiệu có bán buôn các thứ vải nhiễu, hàng nhiễu lãnh, hàng thật tốt, giá thật rẻ

Có bán số hàng to (Bắc-Kỳ), như the, nguyên, lĩnh, lụa, hàng, quế, vải nhiễu và hàng Langsa nhuộm Tonkin, bán, mẫu mới.

Hàng mới có đủ các màu, hàng thiệu, mượn đưa có mẫu mười phong khỏi. Không hàng nhẹ bán buôn không nhiều, nhờ không bán lẻ nơi Phòng có mẫu gửi đi các tỉnh, có hàng cho người ta không sợ mất được.

Qui-khách ở gần xin đến bản-hiệu mà mua, cho ở xa thì gửi thư về, bản hiệu xin gửi ngaye vaw boarmenti.

Cảo-bạch

1018 YU-WO-TSEONG

CÁO-BẠCH

Hôm chủ-nhật tức là 14 Octobre, Tàu Văn-Vũ Đại-Thần, sẽ khởi-trình hồi 4 giờ chiều chạy sang Packnoi, Hoihao, và Hongkong.

Tàu này chở được một nghìn năm trăm tấn, (có chín mã-lực) chạy khỏe lắm. Qui-khách ai có gửi hàng, hay là lấy vé đi tàu, cứ đến nhà số bốn, (4 bis) ở đường Francis Garnier, Haiphong. đấy là nhà giấy. 3896

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các qui-khách xem báo thấy có đăng cáo-bạch của bản-hiệu, đến khi về mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhờ mà làm ra không đặt được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gửi có mấy lời kính trình các qui-khách rõ cho và xin các người từ rày đã có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ :

« Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đồng-hồ ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54, Hanoi. »

Nay kính,

Ed. Montès,

54, Rue Paul Bert, Hanoi.

Qui hồ thay lòng từ-thiện của M. Tép và tả rất lấy làm ngợi khen đào kép rạp Lạc-mộng-đài buổi đó hết sức trở tài nhà nghề không để một ai đi xem phải phàn nàn gì hết.

Trung-hoa dân quốc khánh tiết. — Ngày Trung-hoa dân-quốc khánh tiết năm nay có bề trịnh trọng hơn mọi năm, quang cảnh thật nên vui vẻ. Ở đất kiều-cư này thì như thế, các chú ấy tỏ tất cái nghĩa lộ nên dân-quốc cần các chú rõ ra phết lắm, song ta thiển nghĩ ở bên nội-địa các chú không biết có được an lạc mà kỷ-niệm như thế chăng? hãy lại vì nỗi tang phân nghĩ liệt mà chỗ cười-chỗ khóc thì trông cũng nản ngao ngán lắm nhỉ???

Còn như Ô-năm-nhiều ta đối với ngày Trung-hoa dân-quốc khánh tiết này mà cũng già, trẻ, lớn, bé, lũ-lượt lũ ba đàn dồn hi hăng đi xem đông hơn nước chảy !

X.

HÀ-BÔNG

Cái lợt bọ xít. — Về tin cái nạn bọ rít mà bản báo đăng trong số ngày 9 Octobre vừa rồi, nay lại tiếp được bức thư sau này của dân làng Nhân-đạo, Nhân huệ, Cổ-bản, Y-sơn thuộc tổng Đồng dương, huyện Thanh-oai gửi đến, vậy cứ nguyên-văn đăng báo :

« Kính trình Qui-quán,

Vì cái nạn bọ-xít làm hại lúa ở đồng-điền các làng vùng chúng tôi mà qui-quán đã nói trong số báo ngày 9 tháng 10 tây vừa rồi, chúng tôi tưởng chẳng còn phải thêm bớt nên lời nào nữa, chúng tôi chỉ xin nói rằng các xứ ruộng bị hại mà qui-quán đã nói thì nay chúng tôi đành mất công, mất tốt, mất bết hy-vọng rồi, mà bọ-xít lại bắt đầu lan sang nhiều các xứ khác ở lân cận nữa. Mỗi khóm lúa vạch ra bốc được đến sát bảy đàn bọ-xít! Thôi thì lúa mất, rơm mất, rạ mất, mà đến cả cỏ ở quanh bờ ruộng cũng phải chết vàng cả ra nhẵn nhụi đi về bọ-xít!

Chúng tôi hiện đã bảo nhau tìm hết cách để chữa chạy: nào rắc vôi bột, nào đắp bùn ngăn các ruộng đã bị cho khỏi lan sang các ruộng bên, nào làm lễ tổng trảng v..v. mà rất cục nỗng đành chịu chết, không làm sao được!

Dân chúng tôi bây giờ đối với vụ lúa này thật là chết hết hy-vọng, chúng tôi hiện đã có giấy trình-bày sự thể cùng quan Huyện sở-tại và ông Tư-vấn nghị viên đại-biểu cho dân chúng tôi, và có làm giấy khổ khiển cùng quan Công-sứ, quan Tổng-đốc bản tỉnh.

Hôm 10 Octobre, quan Huyện Trần-Xuân huyện chúng tôi có qua tới làng chúng tôi, sau khi chúng tôi trình bày sự-thể và bắt lũ bọ-xít lên để ngài xem, thì ngài có cho phong lại lập-tức đem ra bẩm tỉnh.

Chẳng biết rồi các bậc bề trên cứu vớt cho chúng tôi ra sao. Tiện đây chúng tôi xin kính gửi một lọ đựng lũ bọ-xít là cái quân thứ-nghịch nó đã làm cho chúng tôi phải chết ngóc-ngoải phen này, để qui-quán xét nghiệm, nếu có cách gì cứu-trợ cho chúng tôi được, thì xin qui-quán chớ tiếc chúng tôi, chúng tôi lấy làm đội ơn qui quan lắm.

« Mấy người đại-biểu cho nam phụ lão ấu làng Nhân-đạo, Nhân-huệ, Cổ-bản, Y-sơn vãy-trưởng sở-tại ký ».

Lời Tòa soạn. — Cái nạn bọ-xít ở vùng này thật có thể gọi là « *cái lợt bọ-xít* » được. Tai hại lắm! độc-địa lắm! trông không tài nào nói xiết. Dù kẻ quảng mắt là tai, qua vùng này cũng phải nơm nớp, nghe thấy cái cảnh hồ thống của dân và ruộng lúa.

Những con bọ-xít của các làng ấy gửi ra đây, hình nó như con rha rha, con đen, còn xanh, con trắng, y như lời bản báo đã thường thuật trước. Những bọ-xít ấy thường giá đậu vào cây cỏ gì cũng phải chết đét đi, chứ chẳng những là lúa. Thôi, dân vùng này đã bị trời tra tới vỡ vụ lúa rồ như thế, thì tưởng nên bảo nhau cố làm cho nhiều mẫu và chăm đi vậy, để mà trợ thì lúc đói sau này. Còn các bậc người trên tưởng cũng nên lưu tâm trợ-cứu cho dân vùng ấy mới phải.

Ai ăn cắp ? — Sự ăn cắp đây không phải là sự xảy ra ở nơi đồn đường xó chợ mà người ta thường nghe thấy hằng ngày, lại chính là một sự ăn cắp trong đám việc làng mà lại là một làng cải lương mới lạ chứ! Làng nào thế? Là làng Khương-hạ thuộc huyện Thanh-trì kia.

Hôm 21 tn, làng này tổ tư-văn, ai cũng phải mang tiền ra nộp. Có một ông lão nghèo khó kia, vay mượn mãi mới được 5 đồng bạc đem nộp, nhưng còn tí ra được hai đồng bạc toàn tiền trinh cả. Khi ngồi đánh chén, lão cũng ăn ra bạc tiền cũng bèn mình, vừa đứng dậy đi bắt thuốc, thì không hay vị nào đã nhanh tay mà cắt giấp cái gói tiền ấy đi đằng nào rồi, tìm không thấy, hỏi không ra, lão mới lấn khóc rất là thảm thiết. Thương hại cho lão, tiền đã là tiền vay mà ăn lại là ăn mượn, chẳng về sở xuất, biết lấy chi mà đền. Sự này tuy nhỏ mọn nhưng thường cũng có quan hệ đến cái phong tục cần một lòng. Vậy mong rằng các người đương sự trong làng, chớ nên những qua, phải tra xét cho ra là ai ăn cắp?

V. H. T. lai cảo

GIA-LÂM

Cuộc hát làm phúc. Xin nhắc lại để nhân-dân trong huyện rõ biết rằng đúng 3 giờ rưỡi hôm mùng 4, mùng 5 tháng 9 ta này (13, 14 Octobre 1923) trường Tri-thành diễn tích hát cải-lương là : « Thục nữ chí oán » để lấy tiền làm lại nhà học cho quyên tiền giúp các miền thủy lạo.

Vậy bà con nên đi xem cho đông để chung nhau tác thành cuộc công-ích.

Nguyễn-văn-Ngọc lai cảo

NAM ĐỊNH

Hội Tân. — Ngày 19 Octobre là ngày người Tàu mở hội kỷ-niệm Dân-quốc.

Năm nay ở đây mở hội to hơn năm ngoái.

Các hiệu Khách đều kéo cờ Đại-pháp và cờ Trung-hoa.

Làm hiệu kết rất nhiều đèn điện ngũ sắc.

Tối đến có rước đèn, múa sư-tử, đốt pháo thăng-thiên, pháo hoa cải, các tuồng tuồng xanh đỏ và thả đèn giời.

Người mình cũng mọ nào con nấy kéo lũ lượt đi xem đình đám Tàu đông nhất là phố Khaco thì thực xe khó lòng được lối đi.

Làm người nhỉ, lá đàn tiội-quấn, tuy cũng có trò vè gì cả mà kể ra người vào cũng nộp lị thường.

Chỉ có một cái cửa cửa con mà biết bao người mình chen vai thích cánh mà vào lấy được, rồi lại xô đẩy nhau thì bại mà ra, kỳ thay!

MONCAY

Cuộc khánh-thành chợ mới Moncay. — Bắt đầu từ ngày 17 Octobre này tại tỉnh lị Moncay sẽ mở hội làm lễ khánh thành chợ Moncay, có cuộc xướng ca trong một tháng.

Chín giờ rưỡi ngày 17 đến quan Tư kiêm chữa Công-sứ bản tỉnh và các qui-quan cùng các qui phu-nhân, lại có mời cả các vị thân hào trong bản tỉnh tới dự lễ khánh thành. Đúng giờ các qui-quan tới nơi có cử âm nhạc đề nghênh tiếp. Rồi mở tiệc *Champagne* khoản đãi các ngài và lại có cử nhạc đề chúc mừng.

Chương trình các cuộc chơi vui bán ngày trong những ngày hội như sau này :

Đánh cờ, tổ tôm điếm ; thả diều các ; thi đánh đu.

Lại có các cuộc chơi đêm như sau này :

Rước đèn ; thuyền kết hoa ; thắp đèn ở giữa sông ; mời các qui-quan đến thưởng cuộc ca nhạc ; đốt các hạng pháo hoa ; thả đèn ; diễn-kịch ở rạp hát ngay bên cạnh chợ mới.

VIỆC TRUNG-KỲ

VINH

Vạn-thọ khánh-tiết. — Ngày hôm qua là ngày Vạn thọ khánh tiết, trong thành ngoài phố đều treo cờ thắp đèn rực rỡ. Bởi 8 giờ sáng, quan Tổng-đốc Tôn-thất-Đàm với các quan tỉnh, các quan phủ huyện, tỳ thuộc cùng các hàng tổng sự các sở đồi hàm từ thất phẩm trở lên, đều tựu tại Hành cung để hành lễ. Khi lễ xong, quan Tổng-đốc mời cả về mâm bái hàng, rước đèn và rước sư-tử cùng các trò vật.

Đường xuyên Vinh-Đông-hà. — Theo như trong báo đã đăng hôm nọ thì nay đã bắt đầu có tin mấy đi đặt đường sắt và giá đã được hơn hai kí-lô-mét rồi; tuy cái cầu Yên-thái chưa có sắt mà làm xong, nhưng cứ như quan chánh kỹ-sư quản-đốc thì nghỉ định bắc giòng cho tới mấy tụm đi qua đi lấy đường giải đá, chứ nếu chờ cho xong cầu thì công việc lại thêm lâu, vì từ ga Vinh ra đến cầu Yên-thái có hơn 10 kí-lô-mét mà thôi.

Hội tàu. — Hội tàu ở thành phố Vinh năm nay có về lính đạm hơn mọi năm, các chủ tàu treo cờ thắp đèn xoàng xoàng, cũng có rước sư-tử mà không đông người xem vui vẻ như mọi năm, đến tối hôm sau thì lại yên lặng như tờ, chỉ còn giăm ba chú bống rượu đánh toán mà thôi.

QUẢNG-BÌNH

Các chú lại dở nghề, đề kiếm tiền con tr... — Mới rồi đây, có một lũ khách Sơn-đông vừa chú, vừa thêm đem nhau đến tạm trú tại tỉnh này, trong khoảng nửa tháng, bán đồ giấy cho trẻ con chơi. Vợ thời làm chồng thời đi ra chợ bán rau. Họ làm như thế mà cũng kiếm được một món tiền khá lắm!

Những đồ họ bán cũng không đáng đồng tiền mà giá thật đắt; cái thì bán một vài hào, cái thì năm, 7 su, những đồ ấy chỉ là mấy mảnh giấy vụn nhuộm xanh nhuộm đỏ, xếp thành hình cái đèn, cái quạt, con su tử, con kỳ lân, trông cũng không có gì là khéo. Thế mà bán nhạy rầm rầm, đến nỗi làm không kịp mà bán.

Lại có người bỏ bạc chục ra để buôn đồ lý để bán lẻ mong kiếm một vài xu lời! Thành ra các chú các thím sướng quá, tơ vơ vẩn cũng được vài trăm bạc.

Y-khoa bác-sĩ Sarraillé

5, Phố Thợ-nhuộm. — Giây nói số 395

Xét nghiệm máu mủ, đàm rãi, phân, nước tiểu, bằng kính hiển-vi.

Chữa bệnh ho lao, bệnh giang-mai, bệnh tiến.

Bệnh đau ốc dầy, đau ruột.

Bệnh đàn bà.

Nói được tiếng An-nam, không phải dùng thông-ngôn. Thứ ba, thứ năm, thứ bảy khám bệnh từ 8 giờ đến 6 giờ chiều.

Duy có ngày chủ nhật, cần người nào cũng từ 8 giờ 30 sáng đến 12 giờ trưa, có hẹn ngày giờ cho bệnh-nhân đến chữa. 2060

LỄ ĐỜI CHỒ Ý

Xin các đáp mua bán, khi chỉ cần ở, muốn bán-quán gửi đến chỉ mới, thì gửi theo hai bảo (0 $ 80) bằng tem cũng được) đề nhà tiện gửi cuốn báo.

Gửi về những giải tiền khác thì nó đi nguyên như cũ hoặc nhất trí nhau hơn.

SÁN-NHIÊN-ĐÀI

Hội Sán-nhiên-đài họp đại hội-đồng thường niên

Đúng 1 giờ chiều hôm chủ nhật 14 Octobre 1923, xin mời các ông các bà có cổ phần ở hội « Sán-nhiên-đài » đến họp Đại-hội-đồng thường niên tại nhà hội ở ngõ hàng Mã-mây, số nhà 18, tỉnh Hanoi.

Le Conseil d'Administration

Tối thứ năm 11 Octobre 1923

NHỊ ĐỘ MAI

(Mai, Hạnh tương tư)

Bán sầu thôi lại mua vui.

Thần đưa quan quẩn hỏi mọi nhà.

Mai, Trần khi chiếm khôi khoa.

Lư, Hoàng, hết kiếp xảy ra trận đòn.

Tối thứ sáu 12 Octobre 1923

Diễn hai tích

Một tích chèo cổ — Một tích tuồng pho

Tích thứ nhất :

NGỌC-DIỆP ĐỐI KIM-CHI

Tích thứ hai :

LA-NHÂN BẮT KIỀM

Toàn đào kép trẻ con diễn rất khéo.

HỘI-ĐỒNG-ICH

đang giải-tán

LỜI BÁ CÁO

Cùng các nhà có tiền gửi ở Hội Đồng-Ích :

Ông bà nào có tiền gửi ở Hội Đồng-Ích, là Hội cho vay và giữ ống đề giành, hiện đang giải-tán, thời xin đem ngay lại, hay là gửi recommandée nhà giấy-thép ngay lại cho ông E. CHATAIGNEAU, là Giải-Tán-Viên, ở phố Jauréguiberry (Góc Hàng-Kèn) số nhà 3, Hanoi, những sổ gửi tiền cùng các biên-lai lại đề liện dự-định việc giải tiền.

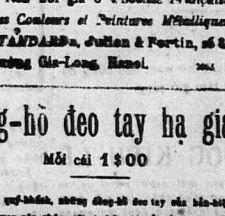
Khi nhận sổ sẽ có biên-lai chứng nhận.

Giải-Tán-Viên

A. Pem. E. CHATAIGNEAU.

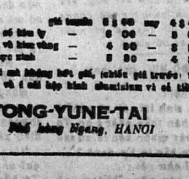
T. M. Garnier.

Các ông chủ-nhà, các ông thầu-khoán và các ông buôn-bán !

Các ông nên xem có các hạng sơn, chỉ có thứ nào là tốt hơn cả, bền hơn cả; vì thứ sơn STANDARD này là thật sơn tây của những tay *chuyên-môn người Đại-pháp* chế ra.

Nên hỏi giá ở « *Société Française des Couleurs et Peintures Métalliques* » **STANDARD**, Dufiau & Fortin, số 6, đường Gia-Long, Hanoi. 2064

Đồng-hồ đeo tay hạ giá

Mỗi cái **1$00**

Thưa các quý-khách, những đồng-hồ đeo tay của bản-hiệu vì gửi bạc cao 6 quan nên những tối xin bớt giá mỗi cái 1 $ 00, nên chiếm giá không hợp thời xin kiểu cái bảng vàng cả hộp xin xem mẫu cho rõ.

Đồng hồ đeo tay chữ nhật thép		giá tuyệt	0 $ 00	may	4 $ 00
—	bạc	— có bảo lý	—	6 00	— 8 00
—	bạc	bảo thép và bảng vàng	—	4 00	— 5 00
—	bạc	vuông thực xinh	—	5 00	— 6 00

Nếu các quý-khách chiếu cố cho 1 cái mà không hợt, giá, chiếu giá trước thời xin thành tặng 1 cái khánh trong vàng đề mới và 1 cái hộp bánh chocolat và cả tiền cước nữa. Xin chiếu cố cho.

TONG-YUNE-TAI

Số 15, Phố hàng Ngang, HANOI

GIÁ BẠC CAO!!

Bản-hiệu vừa nhận được các thứ đồng hồ bỏ túi, đeo tay bằng vàng; bọc vàng; kền, vân vân và các thứ đồng hồ treo, ở Pháp mới sang.

Nay nhân dịp giá bạc cao nên những thứ đồng hồ đó đều bán hạ-giá cả. Hàng tốt giá rẻ, bảo-hành lâu-năm, xin các Quý-khách chiếu-cố sớm cho, kẻo lỡ dịp tốt.

KÍNH-BẠCH

LY-SENG-BAO

42, Phố Hàng Bồ, Hanoi.

KIM-CƯƠNG XIÊM

Bản-hiệu mới về một ít **KIM-CƯƠNG XIÊM** đề làm mặt-nhẫn và hoa-tai, thật-sáng và nhánh lắm chẳng kém gì kim-cương tây. Qui-khách nên đến chọn mau kẻo hết mất cơ-hội, vì thứ này cũng hiếm, không thường có, đem đi làm quà mấy đám cưới rất quí, thật là sang-trọng.

Kỳ tàu này mới sang

Laine complète et pardessus, imperméable cùng các thứ hàng to lụa Tây-Nam rất mới. Giá bán phải chăng.

Xin hỏi : **Hiệu NAM-THINH**

Soieries — 6 Rue des Cantonnais — Hanoi

HỠI CÁC NHÀ MẮC BỆNH XUYỄN, BỆNH HEN !

Đừng thấy mắc bệnh mà đã nản lòng, nên dùng thuốc ABYSSINIE EXIBARD (REMÈDE d'ABYSSINIE en POUDRE) bằng bột, bằng thuốc lá hút, thì thấy dễ chịu ngay, và khỏi tức-thì.

Có bán tại : H. FERRÉ & Cie, 28, Rue Richelieu, Paris, và các hàng Bào-chế.

Gởi bán tại { BLANC, Hanoi / MONTÈS, Hanoi

Bình phẩm về rượu vang

RƯỢU VANG kể vào một hạng thực-phẩm rất quý. Uống rượu vang vừa chống tiêu, vừa khoan-khoái trong người, lại vừa bổ. Rượu ấy làm cho người ta được tráng-kiện.

Người ốm mới khỏi uống thì chóng khỏe lại. Chính-phủ Pháp, các quan Đốc-Tờ (Thầy-Thuốc) cũng các nhà chuyên-môn về việc vệ-sinh rất có tiếng cũng bảo nên uống rượu vang. *BẠN HÀNG BẢN QUỐC ôi, nếu muốn được mạnh-khỏe luôn*, thì đừng uống rượu An-nam, cứ nên uống rượu vang tốt của xứ BORDEAUX : mua rượu ấy thì cứ lại hiệu GUIONEAUD FRÈRES ở Hanoi với Haiphong mà mua. Hiệu ấy chỉ chuyên về nghề buôn rượu vang thôi.

Hàng tốt giá rẻ

Hàng-đào hiệu LƯƠNG-THÔNG-HING.
Hai mươi năm lẻ, tiếng từng gần xa.
Đồ vàng, đồ bạc, đồ ngà,
Kim cương bảo thạch cùng là chân-châu,
Của sang vật lạ thiếu đâu,
Kiểu làm lại sẵn thợ Tàu thợ Nam.
Hồng-kông thêm thợ Tàu sang,
Thợ làm cẩn thận giá hàng phải chăng,

LƯƠNG-THÔNG-HING.
Bijoutier,
41, Rue de la Soie, 41
HANOI

Nhà Bán-đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

GRANDS MAGASINS RÉUNIS

RUE PAUL BERT, HANOI

Sắp tới ngày sổ sách tính xong

Bán Xon

Adr. Tél. : MAGARÉUNIS — TÉLÉPHONE N° 138

Dùng thuốc phải cẩn-thận mới được !

Rượu bổ-dào : TONIQUE TONKINOIS

Đã mười mấy năm nay Bản-hiệu giao-thiệp với người bản-xứ đã nhiều lắm, và đã được lòng qui-khách tin-cẩn là bởi sự thực-thà ngay thẳng. Tưởng nay cũng nên nhắc lại để các ngài so-sánh và xuy-xét thì sẽ biết rõ hơn sự thực-thà của Bản-hiệu. Thứ rượu bổ-dào của Bản-hiệu, người bản-xứ đều biết tiếng là một vị thuốc rất rẻ tiền và rất qui để trị các chứng bệnh như : kém ăn-ngủ, mỏi-mệt, còm-yếu, hay chóng mặt nhức đầu, đau xương đau mình, lại rất là bổ sức cho đàn-bà đẻ, người ốm mới khỏe, người già-yếu sức lực kém có thể khỏe lại như khi trẻ, con nít từ 10 tuổi sẽ được mau lớn ! Vì thế thứ rượu này đã được vô-số tờ chứng-chỉ là công-hiệu.

Giá bán **2$25** một chai lớn, từ sáu chai trở lên sẽ trừ hoa-hồng.

Hiệu Bào-chế MONTÈS, 84, phố Tràng-tiền, Hanoi.

Kính cáo các nhà mắc phải bệnh trĩ

Tôi mắc bệnh trĩ, thuốc thang mãi không khỏi sau nhờ M TCHUONG-QUAY-LAM, ở hàng Đường, số nhà 26, Hanoi, chữa cho, trong vòng ba tuần lễ thì khỏi hẳn.

Trong khi chữa không đau đớn gì và tôi vẫn làm lụng như thường.

Vậy có mấy lời cảm tạ lương y và giới-thiệu lương-y cùng các nhà mắc phải bệnh ấy.

HOÀNG-TIỆM-HỒNG
16 bis 3, Rue de la Citadelle, Hanoi

TRẢ TIỀN BẰNG CON-NIÊM
(Payements en timbres-poste)

Nhiều ông gởi tiền trả bản-quán bằng con-niêm, sự ấy thiệt cho bản-quán lắm. Vậy có lời trình các ngài trừ ra những tiền đôi chỗ ở, còn thì bản-quán không nhận tiền gì trả bằng con-niêm cả.

RƯỢU PIPPERMINT

ĐỜI CHO ĐƯỢC HIỆU

GET !

Rượu này uống mát thơm tiêng và tiện.
Làm bằng đường tin anh.

HÀ CHỮA HƯỜNG
CREMER 847-RA. 6

Pha lộn với nước, rượu Get « Pippermint » uống lấy làm mát mẻ lắm. Hãng cất ra từ năm 1796 tặng GET FRÈRES ở thành REVEL (Tỉnh Haute-Garonne)

Hỡi các ông mắc phải bệnh tình (lậu và giang-mai) khuyên các ông chớ dùng thuốc nhảm, tốn tiền mà bệnh càng thêm nặng. Các ông nên mua thuốc ở Hiệu TỪ-NGỌC-LIÊN, số nhà 46, phố Principale, tỉnh Đáp-cầu, là một nhà chuyên-trị, bán thuốc bệnh tình đã có tiếng, không ngày nào là không tiếp được giấy ngợi khen ở các nơi gởi tới. Cả cước độ hơn một đồng một lọi

NƯỚC HOA THƠM

Coba

PACHOU Frères & Cie LYON

LÒ RƯỢU HOMMEL

Vô-danh công-ty, vốn có 1.000.000 quan tiền tây
Téléphone số 110, Phố hàng Trống Hanoi

Rượu bia thượng hạng theo cách vệ-sinh

Cả thùng ngâm nước đá sẵn
Đóng chai lớn
Đóng chai nhỏ

ĐẠI-BIỂU :
Ở tỉnh Haiphong là ông Denis Frères
Ở tỉnh Yunnan là ông Kock-Guine-Seng

RƯỢU BIA HOMMEL

Hạng rất ngon và giá hạ hơn cả
Ai muốn đặt hàng thì cứ gửi thơ đến Lò rượu Hommel, Vô-danh công-ty ở Hanoi, phố hàng Trống, số 110.

LAXO SODYL

Một thứ hạt gặp chất muối của loài quả thì xùi bọt lên.
Là thứ thuốc nhuận tràng rất tốt,
Thứ thuốc tẩy rất dễ dùng.
Trừ bệnh táo cùng các chứng khác vì bệnh táo sinh ra một cách rất chóng, như nhức đầu, đau gan, đau vị, đau ruột, bệnh trĩ, đau đầu ruột, bệnh trẻ, nhọt lở, vân vân.
Thứ thuốc này hiệu nhất, rẻ nhất.

Giá tiền : 1$25 một lọ 10 hay 15 liều.

Về phần Đông-pháp có gởi bán tại :

Hiệu Bào chế E. CHASSAGNE

50, phố Paul-Bert, Hanoi

華 PAO-VA 寶

25, Phố Hàng Bồ, Hanoi

Chúng tôi kính-trình các quý khách biết rằng nay chúng tôi mới có sang : 1° Một bọn đồ ngà rất tốt như là quả cầu chạm rồng, vẽ, điếu hút thuốc lá, đèn, vân vân.

2° Một bàn xoay tròn có các thứ mặt, một đen mặt trắng, mặt vàng, mặt mài là cây, vân vân. Lại có cả nhóm bình gương bằng vàng bạc, gương học vàng, gương đồi mồi, vân vân ; quê xuân đến bọ mà đeo những nhóm bình này thì hợp phép vệ sinh lắm lắm.

3° Một bọn đồng-hồ quả-quít đeo tay, đồng-hồ treo tường, đồng-hồ báo thức, đồng-hồ chim-nhảy, vân vân.

4° Một bọn chiếu sẻ đan sát, lợ sứ, bát nước bỉ sứ đề tuyệt-diệu tuy là bây sánh cũng được và tứ bình vân vân.

5° Một bọn đồ mỹ-thuật ở Bắc-Kinh sang.

Các thứ hàng mới mang bỉ năm, cả trên bày chúng tôi xin bán bọ giá, mong cậy các quý-khách chiếu-cố cho chỉ chúng tôi lấy làm cảm ơn lắm lắm.

Còn các đồ cổ xưa, chân bén, ngọc ngà, vàng thì không kể, chắc các quí-khách cũng đã từng cả rồi.

Cẩn-cáo
HIỆU PAO-VA
Phố Hàng Bồ, số nhà 28, Hanoi.

85 84

NGỌC-KIỀU-LÊ

(Chuyện một người nữ-sĩ có tài nhà ngọc phun châu, lại giữ được giá trong tuyết sạch, đáng làm gương cho bọn quần-thoa. Xem chuyện này thì đủ biết rằng các bậc danh-nhân ở trên thế-giới từ xưa đến nay, đều bởi cái tinh-anh trong trời đất chung đúc mà nên, thợ Tạo hà có phân biệt nam-giới và nữ giới.)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Đông-Dinh nói :

— Sao tiên-sinh lại nói như thế ? Lão-gia tôi nhân thấy chàng họ Tô có thực-tài, vậy muốn kén rể, có sao tiên-sinh dám bèn lòng khinh ?

Trương-qui-như nói :

— Ông già này cũng không tinh mắt ! người ấy, ông già đã được trông thấy một lần rồi. Nguyên là một người hèn trước cũng tôi đến đây đưa bài họa vần thơ tân-liêu đó. Khi bấy giờ, *Bạch lão-gia* cũng tiên-thơ xem thơ, đã rất lấy làm không bằng lòng.

Đông-Dinh nói :

— Không phải ! tôi còn nhớ người đi với tiên-sinh hôm ấy là một người hình-dung tuấn-nhã. Còn như chàng họ Tô này dẫu không nhiều tuổi, nhưng người trông rục-mịch, quyết không phải là người hèn xuu.

Trương-qui-như kinh-ngạc mà hỏi rằng :

— Nếu không phải người ấy, sao cũng gọi tên là *Tô-hữu-bạch* ?

Đông-Dinh nói :

— Không phải ! Đàng này là *Tô-hữu-Đức* kia mà ! chữ *hữu* là *hữu-vô* mà chữ *đức* là *đức-hạnh* vậy.

Trương-qui-như nghe nói, mừng-rỡ mà rằng :

— Nếu vậy thì lại càng lạ lắm ! ở đâu bỗng có một người ấy nữa !

Đông Dinh nói :

— Sáng mai tiên-sinh ra tiếp chuyện người ấy, tự-khắc biết được đích xác.

Nói xong, đứng dậy lui ra. *Trương-qui-như* nghĩ thầm : Đã không phải *Tô-hữu-bạch* thì ta được vững chân, chẳng lo chi nữa. Ta còn nhớ *Tô-hữu-bạch* đỗ đầu kỳ tuế-khảo và *Ngô* hàn-lâm gọi gả con gái cho. Đó là việc *Tô-hữu-bạch*, có sao người này lại có thơ của *Ngô* hàn-lâm tiễn-ở, hay là cũng lại cái mưu-kế ăn-cắp chi đây. Sáng mai ta ra tiếp-kiến, thử xem cách cử-động của hắn thế nào, rồi chơi cho hắn mấy câu, nếu hắn đúng các mưu giả-mạo thì tự-khắc không đứng vững được.

Trương-qui-như nghĩ vậy, trong lòng lấy làm mừng-rỡ. Lại nói chuyện *Đông-Dinh* thắng đường đi đến *Mê-khẩu*, tìm nhà *Tô-hữu-Đức*. *Tô-hữu-đức* nhận được thiếp mời, giữ *Đông-Dinh* ở đấy uống rượu.

Tô-hữu-Đức hỏi :

— Sáng mai có mời khách nào nữa không ?

Đông-Dinh nói :

— Không mời khách lạ nào cả, chỉ có ông thầy dạy học là *Trương-tiên-sinh* ra tiếp đó mà thôi.

Tô-hữu-Đức biết là *Trương qui-như*, mới không nói chi nữa. *Đông-Dinh* cơm rượu no say, đứng dậy cáo-từ, rồi nói :

— Sáng mai thế nào tiên-sinh cũng sang cho, kẻo đường-sá xa-xôi, chúng tôi tất lại phải sang mời lượt nữa.

Tô-hữu-Đức nói :

— Bà-lắt phải mời lại, sáng mai tự khắc tới sang.

Khi *Đông-Dinh* đi khỏi rồi, *Tô-hữu-Đức* lại ngẫm-nghĩ mừng thầm mà rằng :

— Câu chuyện của ta, dẫu *Trương-qui-như* có phép tiên cũng không thể biết được, mà câu chuyện của *Trương-qui-như* ta đây đã biết hết thế nào, rồi chơi cho hắn mấy câu, nếu hắn đúng các mưu giả-mạo thì tự-khắc không đứng vững được.

Hôm sau, *Bạch lão-gia* truyền người nhà sửa-soạn cơm rượu để đợi *Tô-hữu-Đức* đến. Lại sai người mời *Trương-qui-như* vào *Mộng-thảo-hiên* để nói chuyện.

Trương-qui-như bèn rằng :

— Hôm trước *Ngô* hàn-lâm viết thư tiến-cử chàng họ Tô, chẳng hay *Ngô* hàn-lâm mới biết chàng ta, hay là biết đã lâu ?

Bạch lão-gia nói :

— Nào có phải quen biết gì đâu ! số là hôm xưa *Ngô* hàn-lâm đến xem bọn mai tại chùa *Linh-sơ*, trông thấy bài thơ của chàng họ Tô đề ở trong chùa, ý-tứ tân-kỳ, mới sinh lòng yêu mến ; lại nhân thấy chàng đỗ đầu kỳ tuế-khảo, liền gọi gả tiện-nữ cho chàng. Chẳng ngờ chàng lại ngông-cuồng không chịu vâng lời. *Ngô* hàn-lâm rất không bằng lòng, nói với *Lý học-đài* triết bỏ tên chàng, không được ứng-thí. Khi tôi ở Kinh về, *Ngô* hàn-lâm có thuật chuyện cho nghe, nhưng từ hôm nay, tôi cũng chẳng nghĩ chi đến, không biết cớ sao ngày nay *Ngô* hàn-lâm lại viết thư tiến-cử chàng, nói là chàng xin ứng-thuận. Không còn mặt-mũi nào mà ở đấy được nữa.

HỒI THỨ XII

Sáng hôm sau, *Bạch lão-gia* truyền người nhà sửa-soạn cơm rượu để đợi *Tô-hữu-Đức* đến. Lại sai người mời *Trương-qui-như* vào *Mộng-thảo-hiên* để nói chuyện.

Trương-qui-như bèn rằng :

— Hôm trước *Ngô* hàn-lâm viết thư tiến-cử chàng họ Tô, chẳng hay *Ngô* hàn-lâm mới biết chàng ta, hay là biết đã lâu ?

Bạch lão-gia nói :

— Nào có phải quen biết gì đâu ! số là hôm xưa *Ngô* hàn-lâm đến xem bọn mai tại chùa *Linh-sơ*, trông thấy bài thơ của chàng họ Tô đề ở trong chùa, ý-tứ tân-kỳ, mới sinh lòng yêu mến ; lại nhân thấy chàng đỗ đầu kỳ tuế-khảo, liền gọi gả tiện-nữ cho chàng. Chẳng ngờ chàng lại ngông-cuồng không chịu vâng lời. *Ngô* hàn-lâm rất không bằng lòng, nói với *Lý học-đài* triết bỏ tên chàng, không được ứng-thí. Khi tôi ở Kinh về, *Ngô* hàn-lâm có thuật chuyện cho nghe, nhưng từ hôm nay, tôi cũng chẳng nghĩ chi đến, không biết cớ sao ngày nay *Ngô* hàn-lâm lại viết thư tiến-cử chàng, nói là chàng xin ứng-thuận. Hôm trước tôi mới được tiếp-kiến, chưa biết tài học thế nào, trong lòng không khỏi phật nghi-ngờ, nhưng vì có thư của *Ngô* hàn-lâm, chẳa nên không thể từ chối được. Hôm nay tôi định mời chàng đến, thử một vài bài, nếu không phải thực tài, tôi sẽ phân thư, không nhận lời *Ngô* hàn-lâm vậy.

Trương-qui-như nói :

— Lão-gia đã có con mắt tinh đời thì tôi thiết tưởng chỉ nhìn cũng đủ biết, hà-tất phải thử, nhưng chẳng hay trong thư *Ngô* hàn-lâm có nói ở tên hàng lý gì không ?

Bạch lão-gia nói

— Trong thư chỉ nói là chàng họ Tô, chứ không nói tên, hôm trước tôi xem danh-thiếp, mới biết tên gọi *Tô-hữu-Đức*.

Trương-qui-như ngửi tìm-tìm cười mà không nói câu gì. *Bạch lão-gia* hỏi :

— Có sao tiên-sinh lại tìm-tìm cười, ấu là chẳng có nghe được chuyện chi chăng ?

— Kẻ văn-sinh này có nghe được chuyện chi hay không, thiết-tưởng lão-gia không cần hỏi mà kẻ văn-sinh này cũng không dám nói. Lão-gia là bậc cao-minh, chỉ nên lưu-ý mà xem xét cho kỹ.

Bạch lão-gia nói :

— Tôi đã may được biết tiên-sinh tài tiên-sinh nên bảo thực nếu tiên-sinh không nói, há chẳng sơ-tình lắm ru !

Trương-qui-như nghiêm sắc mặt mà đáp rằng :

— Kẻ văn-sinh này có dâu dám như thế ! Chỉ vì những câu chuyện được nghe, vị-tất đã đích thực. Miệng tôi đã không nói, chỉ e lỗ việc của lão-gia, mà muốn nói thì lại sợ mang tiếng là người sàm-báng, vì thế nên trong lòng cứ ngần-ngại mà chưa dám nói vậy.

Bạch lão-gia nói :

— Phải đấy đã có công-luận, sao lại gọi là sàm-báng được, xin tiên-sinh cứ nói !

Trương-qui-như nói :

— Lão-gia đã ân-cần cố hỏi thì kẻ văn-sinh này xin nói. Nguyên kẻ văn-sinh nghe nói chàng họ Tô mà *Ngô* hàn-lâm muốn gả hôm xưa lại là một người khác. Hai tên tiếng gọi giống nhau, nhưng chữ viết thì khác hẳn. *Ngô* hàn-lâm muốn gả cho *Tô-hữu-bạch*, chứ không phải *Tô-hữu-đức* vậy.

(Còn nữa).

Certifié l'insertion

Imprimerie du Trung-Bắc-Tân-Văn

Le Gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)